

①
1948-08-27.

Först gjordes obsar vid Jordberga. Väder starkt byigt, dock ej hård vind, men flera häftiga skurar under dagen. Under tiden c 1000-1100 passerade 25 bivråkar, 1 ormvråk och ett par obestämda vråkar, alla flög mot väster.

Från tåget sågs 2 glador söder om tegelstn, därefter ännu 1 glada sedd, vidare 8 tornfalkar, 1 gjus och några obestämda vråkar, (de sistnämnda på) stor höjd. Stor tranflock flög söderut över Bökeberg. OBS: nu rådde NV-hård vind.

Kommentar vid renskrivningen 1984-01-08:

- a) det understreckade ordet svårläst.
- b) tågresan gick uppenbarligen från Jordberga via Börringe och Svedala till Lund.

1948-08-28.

Fortfarande ett par skurar, men vädret av vänligare typ, mjukare; annalkande högtryck.

0950 - 1050 först intet, men

1010 1 tornfalk

1020 1 ormvråk kretsade lågt; därefter c 12 vråkar, spridda; av dessa 12 var 6 bivråkar och 4 ormvråkar och ett par osäkra. De gled mot V (osäker angivelse), delvis på jättehöjd. 1 sparvhök kom på baksträck.

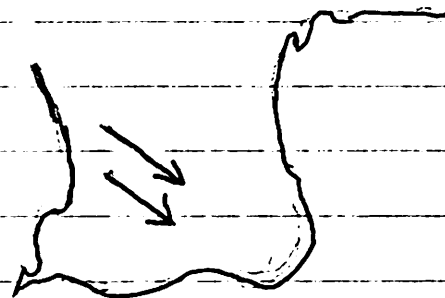
Massor av svalor, flera hundra men ej 1000. De gick upp på stora höjder. Mest var det hussvala.

Senare obsar gav blott ett par vråkar och 1 sparvhök. Vind ej längre sådan att de drevos mot SO som denna skiss anger (skissen föreställer Skåne):

Vidare: tämligen mycket tornsvalor. Rödstjärtar allmänna, hanne ad sedd.

Väder: mycket stark cumulus-bildning ungefär från 1030 och senare. Men mot kvällen härligt stjärnklart.

Vidare sågs denna dag 16 + 9 tranor, de kom på jättehöjd under de stora cumulusmolnen. De kom vid olika tidpunkt.

Kommentar vid renskrivningen 1984-01-08:

obsplats sannolikt Jordberga, att döma av skissen och tillhörande text. Se även följande dag.

1948-08-29.

Fantastiskt fint högtrycksväder. Kl 1030 upptäcktes 80 fiskmåsar juv på kanonhöjd vid Jordberga, de kretsade och gled sedan mot S. Inga vråkar sedda. Men kl 1105 kom en flock på 7 tranor på jättehöjd, kurs ungefär mot SSV enligt skissen:

1948-09-12, söndag.

Denna dag hade Skåne-avdelningen av SOF samt Dansk Ornithologisk Forening exkursion till Falsterbo. Omkring 85 danska deltagare; de hade praktiskt taget mangrant anlänt på lördagskvällen och tagit in på Hotell Falsterbogården. Detsamma var fallet med ett ringa antal svenskar, bl.a. Malmberg med fru, Markgren med fru, Hyllén-Cavallius m.fl. mycket unga gossar, men inalles ej över c 15 personer.

Karl Georg Wingstrand och jag samt Wingstrands syster åkte bil ner till Falsterbo sent på kvällen. Ungefär kl 0400 på söndagsmorgonen gick W. och jag ut, och omkring 0430-0450 samlades danskarna och de redan nedresta svenskarna på Nabben.

Vädret var redan i gryningen alldeles oerhört varmt: man kunde gå i skjortärmarna kl 0400! Det var nästan klart och nästan lugnt. Morgonen blev utomordentligt intressant, och fågellivet kl 0430-0900 var bland det trevligaste jag upplevat. Och jag tror att många danskar tyckte detsamma. I varje fall borde de tyckt så. Salomonsen var besviken över att det inte blev något stort vråksträck, och visst hade jag gärna unnat dem det, men man kan aldrig beräkna ett stort vråksträck om man kommer ner över en enda dag.

Alltså: vädret var först mycket varmt, nästan lugnt och övervägande klart. Delvis solsken tidigt på morgonen. Ett par gånger på morgonen blev det ganska mullet men intet regn, och det klarnade igen. Dock kände jag tydligt på mig att det ej kunde dröja länge med urladdningen, så varmt som det var. Omkring kl 0800 blev det starkt mullet och regn, men underligt nog lättade det efter en liten stund och blev åter vackert. Dock, detta var ej långvarigt. Ungefär kl 1000, när svenska huvudstyrkan anlänt till Nabben, blev det mycket hårt regn, djupt mullet och mycket mörkt. Framåt 1200 slutade regnet, och därefter rådde mest uppehållsväder.

På morgonen sträckte sparvhök och småfågel. De 7 bivråkarna.

2 pilgrimsfalkar, 2 gjusar. Änder: diverse kom ↓: skedand, bläsand, gräsand, stjärtand, svärta.

Vadare: sandlöpare.

Många rödstrupiga sedda. 2 fältpiplärkor.

OBS de 2 bivråkarna som kom men vände ↑ för det just insättande regnet omkring kl 1000.

Middagsturer föga givande: kl 1345 stor korsnäbbflock som vände ↑ vid fyren.

Kommentarer:

1. Jag skrev noggrann inledning men sedan blev det ytterst magert med anteckningarna, något som jag livligt beklagar, särskilt som ju morgonsträcket säges ha varit extra intressant.

2. Karl Georg Wingstrands syster Inga var min blivande maka, men vid denna tid var vi ännu inte förlovade.

3. Torsten Malmberg, Gunnar Markgren och Björn Hyllén-Cavallius var zoologer, Markgren även geograf. De är redan tidigare presenterade, kanske med undantag av Björn H-C.

4. OBS de två bivråkarna som var på sträck men vände tvärt inför akut väderleksförsämring.

5. Fågeln som kallas "rödstrupig" kort och gott är förstås rödstrupig piplärka.

6. Ytterligare kommentarer kan bli aktuella sedan jag läst de tryckta redogörelserna för exkursionen i Vår Fågelvärld och i Dansk Ornithologisk Tidskrift. Se i så fall nästa sida.
GRck 1987-01-06.

1948-09-21.

Exkursion med Berwick till Falsterbo. Viktigaste faktorer: bra väder, om man undantar hård regnby c 0930-0945.. Men hård vind, nordlig. Inför denna sällsynta vind reagerar vråkarna dels som inför hård vind, d v s genom att flyga lågt över Ljungen, speciellt typiskt Ljungen kl 1200-1400, dels som inför medvind i vackert väder genom flykt på mycket stor höjd. Flera utgående flockar betedde sig så. Starkt västlig kurs!

Småfågel mycket liv vid ankomsten, och efter 1030 ej sträck. Väntat! Duvor mycket aktiva, dels ut, dels , oftast lågt.

Sedda rovfågelarter:

ormvråk c 1000 - 1200 ex, ofta gick de efter kretsande; tendens alltså ofta dålig. Massor kvar kl 1530 vid avresan.

bivvråk 1, men kanske ej alldeles säker.

fjällvråk 1, alldeles utmärkt vid dansbaneskogen.

pilgrimsfalk 2 vid olika tillfällen.

lärkfalk 1 ♀.

tornfalk få.

sparvhök allmän, speciellt före kl 1200, sedan få.

blåhök 1 ♂ ad, och 3 eller 4 juv eller honor.

mindre kärrhök 1 ex ut!

glada 1 ex!

Vadare mycket få.

OBS tofsmes mycket fint.

, mötte

OBS: redan kl 0740-0745 vid Malmö C, när jag ~~kommer till~~ Berwick, kom två flockar ormvråk på c 12 + 15 ex med kurs rakt mot V.

På nerresan (från Malmö till Falsterbo såg vi) blott ett par vråkar på långt håll.

Kommentarer:

1. Annu ett exempel på bristfällig eller rättare sagt dålig dagboksföring från denna period. Mitt intresse för fältobservationer hade inte minskat, men anteckningarna blev korta; ofta lämnade jag utrymme i dagboken, 3-4-5 sidor kanske, för att skriva mera, men dessa sidor förblev oskrivna. En orsak varför antalet exkursioner minskade var förstås att jag nu hade påbörjat bearbetningen av mitt material från Falsterbo.
2. Ovanstående protokoll är i alla fall av ovanligt stort intresse, ja, jag vågar säga att det viktigaste finns med, även om ordvalet delvis är diskutabelt. Jag minns inte hur jag kom i kontakt med engelsmannen Berwick, inte heller något nämnvärt om hans utseende eller arbetsfält etc. Det var en yngre man, trevlig och intresserad. Jag har aldrig återsett honom och kan inte heller minnas någon uppsats av honom i ornitologi. Men faktum är att han denna dag fick se två saker av speciellt intresse, nämligen (1) ett bra rovfågelsträck över Falsterbo, något som ~~ingen av oss hade sett~~ ganska många personer hade sett redan år 1948 och många tusen flera har sett nu, år 1987; och (2) ett mycket sällsynt beteendemönster hos rovfåglarna, ~~ett mycket sällsynt beteendemönster~~ nära korrelerat med väderleksläget och ännu i dag aldrig sett klarare av mig själv, inte heller rapporterat i tal eller skrift av annan observatör, även ~~ingen av oss hade sett~~ om beteendet som sådant inte är okänt.
3. Det gäller rovfåglarnas beteende i korrelation med vindriktningen. Att fåglar flyger lågt i motvind och högre i medvind, om förhållandena i övrigt är jämförbara, det är ingen nyhet. Men här har vi ett fall, när rovfåglar i stort antal befinner sig på sträck mot väster eller rättare ungefär mot väster. Och vinden var som sagt nordlig och avgjort hård. För det första är det kanske anmärkningsvärt att rovfåglarna överhuvudtaget visade så stor sträckaktivitet vid så hård vind. Och för det andra blev det

FORTS

4
1948-09-21 forts.

ju så, att dessa fåglar fick vinden från sidan, när de rörde sig västerut över Ljungen. Resultatet blev, att de vissa stunder betedde sig som om de haft medvind, d v s de flög högt eller mycket högt, medan de andra stunder betedde sig som om de haft motvind, d v s de kom på mycket låg höjd. Jag såg inte att någon viss individ eller enskild flock ändrade beteende, så att först flög högt och därefter lågt, eller omvänt. Men vad vi upplevde var att sträcket stundvis kom ~~hög~~ högt eller mycket högt, stundvis däremot mycket lågt. ~~Men~~ Särskilt märkligt var det att se det höggående sträcket i denna starka vind.

4. Nu är det ju omöjligt att avgöra vindriktningen precis på graden, och därför kan jag heller inte säga om ändringarna i flyghöjd berodde på att vinden ändrade sig några få grader. Kanske hade detta kunnat avgöras om vi haft kompass; men inte ens det är säkert, ty denna hårda vind växlade rimligen riktning åtskilliga grader ideligen. Och någon snabb "respons" på sådana ändringar, ~~som~~ åvspeglade sig i kraftiga ändringar i flyghöjden, såg jag alltså inte.
5. Jag minns tydligt att vi studerade det fina rovfågelsträcket med sikt över Ljungen. Vi såg alltså fåglarna nalkas långt österifrån. Och deras rörelseriktning var, som den ofta är på denna sträcka, ungefär rakt västlig, eller ~~åtminstone~~ väst med svag avvikelse mot syd. Inga exaktare besked kan ges. Med detta är inte sagt att vi obsade enbart från Ljungen. Tvärtom är det ~~klart~~ säkert att vi började på Nabben som man praktiskt taget alltid gjorde och fortfarande oftast gör. En viss rovfågelindivid minns jag från denna dag, nämligen den mindre kärrhöken, som gick ut lågt och lämnade land mellan Nabben och Klubbhuset; alltså måste denna iakttagelse ha gjorts från Nabben eller golfbanan.
6. Den ovannämnda korrelationen mellan flyghöjd och vindriktning gäller ormvråk. Hur sparvhökarna betedde sig har jag glömt.
7. OBS uppgiften att ormvråkarna ofta rörde sig norrut efter kretsande, alltså att "sträcktendensen" ofta var dålig, något som knappast är förvånande. Förvånande var istället att så mycket vråk var i rörelse och sträckstämning. Det är helt klart att avsevärda mängder vråk sträckte ut.
8. Kanske vore det värt att skaffa in närmare uppgifter om väderleksläget denna dag, och om ändringarna under dagen. Men eftersom jag inte har fört dagbok med noggranna tidsangivelser, blir det ändå omöjligt att göra detaljerade korrelationsräkningar.
9. Föga förvånande att småfåglarnas sträcktendens och duvornas ~~sträcktendens~~ var dålig, eller blev dålig relativt tidigt på dagen.
10. Mr. Berwick var högeligen nöjd med dagen. Jag fick tackkort efter någon tid. Och för mig själv var det en särdeles givande dag; aldrig förr eller senare har jag sett korrelationen flyghöjd till vindriktning vackrare demonstrerad.
GRck 1987-01-06.

11. Orsaken till att jag minns den mindre kärrhöken denna dag är att Mr. Berwick inte kände arten förr och att obsen gjordes på nära håll, varför ~~den~~ artens färdkaraktärer kunde demonstreras.

Beck 1987-01-06.

5
1948-09-25.

Föredrag av Palmén i Entomologiska Sällskapet. Middag hos Backlund dessförinnan.

1948-09-26.

Hem till Hildesborg. Barbro var där. - Vid middagstiden gjorde jag en vandring. En pilgrimsfalk juv slog efter råka, duva, stare, och skrämde upp mycket stora flockar av fiskmåsar osv. Satt på fältet en lång stund efter första slaget. Resultat högst sannolikt miss. Härlig tur, men eljest intet särskilt sett.

1948-09-28 och -29.

Fick en ordentlig förkylning, särskilt besvärlig snuva. Låg till sängs.

1948-09-30.

Upp igen, och ut kl. 1515 - 1645, såg flera sparvhökar. Även tre ormvråkar, som stod mot vinden.

Ljuvligt väder. Blå himmel med omväxlande moln, mest av typen sönderblåsta cumuli, men även mörkare och högre moln. Ganska hård NV vind, men ej kallt. Gott om bofink plus enstaka bergfinkar, såsom på hela sista tiden här hemma. Vråkarna stodo på motvinden över backsvalebranten. En falk, nästan säker stenfalk, flög högt, utanför strandlinjen men ungefär parallellt med denna, kurs mot S.

Stor flock c 30 stjärtmesar i strandskogen. Mycket tätt samlade i al; läten ytterst ivriga, surrande och klirrande. Sparvhökar voro mycket livliga, jag såg 1 ex som tagit en taltrast. Flera dylika funnos.

En alldeles vingbräckt ungmås vid stranden, den föll i vattnet när vinden tog den. Vingen stod upp som segel. En havstrut ad passerade, tittade på måsen, sedan på mig, svängde sedan utåt i lugn båge! Mycket måsar osv.

Kommentarer till dessa dagar:

1. Entomologiska Sällskapet i Lund hade goda kontakter med finska entomologer, bl.a. med Palmén. Jag tror han var docent vid denna tid. Jag har intet minne av föredraget. Helge O. Backlund var från Finland men kom till Sverige omkring 1939-40 och stannade sedan här. Han var zoolog, en mycket kunnig och trevlig man. Han disputerade - år 1945, om jag minns rätt - på tångvallarnas fauna i Sverige och Finland. "Wrack beds in Sweden and Finland" hette avhandlingen. Jag var andre opponent på disputationen. Backlund och jag trivdes väl ihopa. Men tämligen snart fick han arbete vid gräshoppsbekämpningen i Centralafrika och vistades där flera år. Återkom så småningom till Sverige och blev lektor i Karlstad.

Jag hade den bestämda uppfattningen, att Backlund var gediget kunnig, kanske alldeles särskilt på synekologi. Han gick bort på 70-talet. Vi träffades knappast alls efter c 1960.

Det skall kanske tilläggas, att Entomologiska Sällskapet i Lund fick ännu intimare kontakter med finska kolleger, när Carl H. Lindroth blivit professor i entomologi i Lund 1951.

- // öö
2. Barbro är min kusin, dotter till min morbror Manne och gift med en advokat Nils Olof Lilliehöök. De hade sitt hem i Stockholm. Barbro var en mycket trevlig flicka. Förhoppningsvis gäller detta fortfarande, fast jag inte sett henne på många år. Hennes make lärde jag aldrig känna närmare; de gånger vi träffades trivdes jag illa i hans sällskap. Han är också bortgången nu sedan 12-15 år.
 3. Åren 1948 och -49 gjorde jag ej lika mycket exkursioner som tidigare, och jag var utpräglad slarvig med anteckningarna.
 4. Ovanstående renskrift + kommentarer gjorda 1987-01-03.

⑥

FORTS

1948-10-01 forts.

7

c 0905 kom en spillkråka på låg höjd från ONO, över fälten bara c 15 meter högt, fällde i strandskogen vid utsikten nedanför oxellén. - Pappa såg mindre hackspett idag i allén från allmänna landsvägen till slottet.

1030 avresa från Hildesborg med bil till Landskrona.

1056 " " Landskrona " tåg " Lund.

Väder fortfarande utmärkt. Nu varmt, och rik cumulusbildning. Vissa cumulusmoln hade mörka undersidor och låg ej högt. Därtill dock även svaga slöjmoln, och från c 1130 sågs en "solgård" runt solen. Men som huvudintryck fortfarande utmärkt vackert väder, god sikt, varmt, oftast sol; vind svag.

Tågresan blev ytterst intressant. Vid utfarten från Landskrona, men inte förr, sågs en mycket fin flotttilj av vråk som höll en starkt västlig kurs, måhända rentav mot VNV? Undersök kursen. Över 50 ex, och de flög mycket högt.

På vägen till Häljarp sågs en synnerligen stor kretsande flock norr om järnvägen, och närmare Landskrona än Häljarp. Denna flock var på c 100 ex.

När tåget stannade i Häljarp sågs till min häpnad sträck öster om järnvägen i en kurs som föreföll utpräglad NV. Kretsar stodo här. Inalles c 25 ex sedda på en kort minut.

Saxtorp: intet. OBS att jag letade fågel oavbrutet, även när tåget gick.

Vid Annelöv 5 ex (vråkar! GR) som gled enligt denna skiss:

Vid Dösjöbro 20 ex på samma sätt. Kurser naturligtvis ej exakta men dock fullt användbara.

Dagstorp: utmärkt! Minst 24 ormvråkar + 10 till + 1 + flera därtill; därtill även 2 sparvhökar. Alla dessa kom i stora flotttiljer glidande enligt denna skiss:

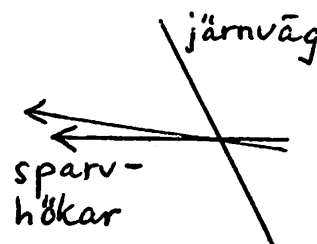
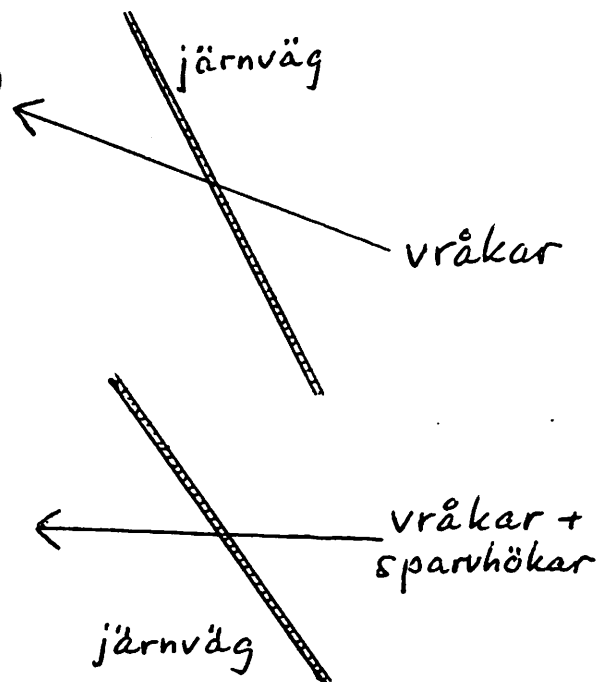
Vinkeln mellan fåglarnas flygriktning och järnvägen 50° - 60°, absolut inte större än 60°.

Dessa flockar sågs dels över Dagstorp - detta gäller flocken på 24 ex -, dels den närmaste kilometern söder därom.

1135 Kävlinge uppehåll. Inte ett liv förrän 1135, då 5 ex gled mot väster ungefär en halv kilometer norr om stationen. Strax därpå 2 ex till på närmare håll, det ena av dessa på jättehöjd. Alla reste mot V.

Strax söder om Vallkärra station kom 2 sparvhökar mycket högt, kurs mot V eller svagt VNV, såsom antytt av pilarna på denna skiss:

Och slutligen, ungefär 1 - 1½ km norr om Lund C, en flock på minst 50 ormvråkar mot V eller VSV. Kursen bör avgöras med hjälp av noggrann karta. Obsen gjordes ungefär vid sista kurvan före infartskurvan till stationen.

FORTS

1948-10-01 forts.

Strax därpå sågs från Lund C stora flockar över Lunds västra delar, och

- 1155 kl 1155-1201 såg jag två flockar alldeles över stationsplanen;
-1201 de kretsade nära varandra, delvis i molnen, slöto sig ihop och gled bort ungefär i riktning SSV, men denna bedömning gjord i förhållande till solens läge och därför mycket approximativ. Jag skulle snarare tro att fåglarna gled bort i ~~SSV~~ ungefär samma riktning som järnvägen mot Malmö, eller något sydligare. Antal fåglar här 115 ex i mycket imponerande flotttilj in och ut ur molnen.
- 1205 iakttagelserna upphörde 1205. Ytterst intressant.

Kommentarer till denna dag:

Verkligen många tankvärda observationer, delvis svårtolkade, delvis lättare att förstå.

Sträckriktningarna vid Hildesborg på morgonen ej lätta att förklara. Det faktum att så många fåglar av olika arter rörde sig ungefär mot norr eller rättare NNV, i stort sett parallellt med kusten, kan möjligen ha samband med vädret. Särskilt om det är vackert (ur mänsklig synpunkt) i kombination med stiltje eller mycket svag vind tycks flyttande och sträck-oroliga fåglar "tveka" om flyttningsriktningen och delvis, eller ibland i stor skala, röra sig m l m i retrograd led. Längre diskussion härav får anstå.

Iakttagelserna av vråksträck på hela vägen Landskrona - Lund och i viss vinkel mot järnvägen hela tiden visar bredfrontsträck, vilket inte överraskar mig alls. Den starkt västliga rörelseriktningen dock knappast väntad och ej lätt att förklara. OBS att några ormvråkar redan vid Hildesborg på morgonen sträckte / utpräglat mot väster! Uppgifter om vindens styrka och riktning hela morgonen och förmiddagen kan kanske hjälpa till att förklara beteendet.

Någon analys, genast efter obsarnas slut, av vråkarnas rörelseriktning gjordes inte. Men att de ~~flyttade~~, helt kort uttryckt, reste mot väster är dock tydligt, visserligen med undantag av de flockar som sågs över Lund.

Renskrift och kommentarer gjorda 1987-01-03. GRck.

9

9

1948-10-17.

Hildesborg. Jag var ute 1200-1245 ungefär. Svag SV vind, fint väder, men ej solsken. Gott småfågelsträck parallellt med kusten, rätt lågt. 10 - 15 ex per minut.

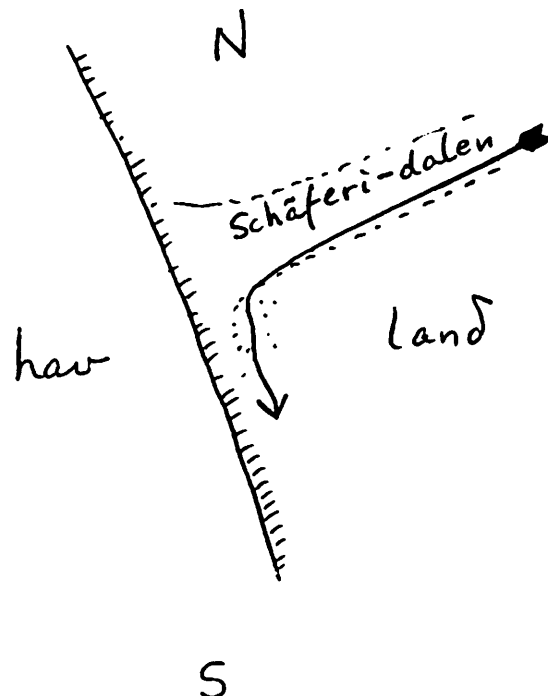
1 sävsparv, 3 steglits, flockar av sånglärka lågt, inalles flera tiotal. F ö bofink och bergfink. En flock på 80 (ex) innehöll mest bergfink. Litet grönsiska.

Liten flock trädlärka kom som de andra men vände, så: ↑
Och en liten flock korsnäbb kom med kurs mot N eller NNV, alltså: ↑
Eljest utmärkt målmedvetet sträck.

2 sparvhökar sågs. Den ena följdes (i kikare. Den) kom över Schäferidalen, jagade över tallskogen, fortsatte enligt skiss:

Kommentar:

1. Gott småfågelsträck, tydligt förtätat längs kusten, förekom regelbundet vid Hildesborg på höstarna.
2. Sparvhökarna, eller åtminstone den ena, kom alltså ungefär från ONO på låg höjd i eller längs den markerade dalen norr om parken och vek sedan av skarpt mot S eller SSO så att de (eller den) fortsatte ungefär parallellt med kusten.
3. Jag avstår från närmare redogörelse för traktens utseende och topografi.
4. Renskrift och kommentar gjorda 1987-01-03. GRck.

1948-10-18.

Hildesborg. Ute på promenad på eftermiddagen. Väder grått men fint f.ö. Vid Schäferiet en utsökt, blåstjärtad och klart tegelröd tornfalk. 1 sparvhök, 2 fjällvråkar och 1 ormvråk också sedda. Intet sträck.

Renskrift gjord 1987-01-03. GRck.

1948-10-24, söndag.

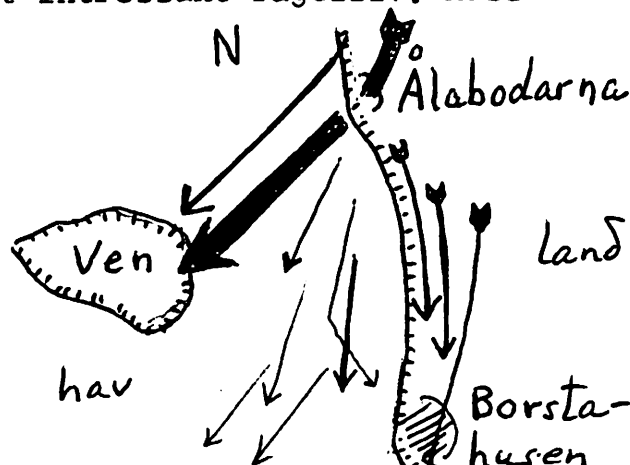
(10)

Hildesborg. - Dagen innan var det orkanliknande storm. Nu var det lugnt, grått, och svagt regn, såsom förutsagts i radion.

1150 jag ut, går ner till stranden. Denna har blivit oerhört förstörd av stormen. Först föga att se. 5 kråkor sträcker ut mot V från Borstahusen. Vid stranden en utmattad knölsvan. Några få gräsänder sedda, delvis rundflygande.

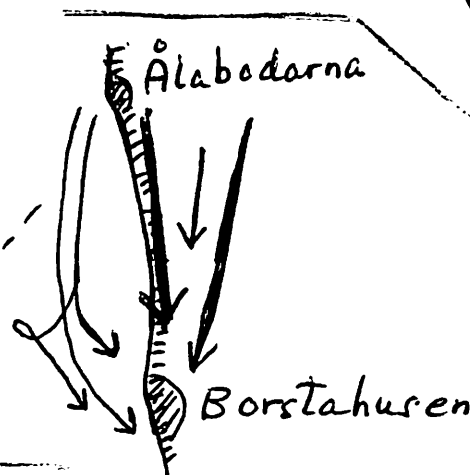
Snart (blir det ett) oerhört intressant fågelliv. Massuppbrott av kråkfågel. Hela tiden fram till kl 1300 gick en ström ut över Sundet från Ålabodarna till Ven.

1215 Därtill från 1215 ström längs stranden; dessa blev oroliga på mycket långt håll nere i söder, men de gick ej ut mot V över Sundet utan följde tydligt kusten ner mot Landskrona. Se översta skissen här:

1230-
1300

Speciellt under tiden 1230-1300 gick många kråkor också "sneddande" över vattnet Ålabodarna - Borstahusen; somliga gick starkt utåt och vände ej, andra gick tillbaka mot land ett stycke söderut. Över land storsträck! För dessa rörelser se skissen här:

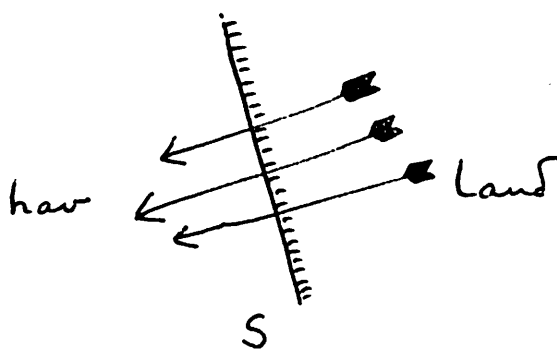
de

c 1245

Från c 1245 ändrar kråkorna kursen; de kom mycket mera från öster och gick ut över vattnet enligt skissen härnedan till höger: Jag följde dem i kikare.

(Ovanstående gäller kråkor. Nu anteckningar om andra arter, om väder m m)

Först mycket litet kaja, blott 10 + 20 ex kom på medelhöjd söderut parallellt med kusten. De skrek litet. Kl 1240 kom c 200 kajor och litet råkor mycket högt, de kretsade länge, steg, betedde sig oroligt, flög i mycket krokig kurs men gav sig slutligen iväg västerut på kanonhöjd. Vädret verkade fortfarande regnmulet, men små blå fläckar syntes, det lättade sakta. Sikten mot Ven och norr därom nu utmärkt, men Köpenhamn var osynligt, det var dimma åt det hållet. Det klarnade fint men sakta. Kl 1330 blev det sol och sakta uppbrytande molntäcke.

FORTS

11
1948-10-24 forts.

OBS ändringarna i kråkornas flygriktning! Orsak: de som kom parallellt med kusten har suttit nära kusten eller (någonstans) uppe i norr och nordost, (men) de som kom från öster senare har suttit där, och det vackra klara vädret kom från nordväst. Stor meteorologisk karta (över läget) klockan 11 och klockan 14 denna dag (är önskvärd).

(Se även kommentarer!)

Litet småfågel hirrar runt. Ett par stora flockar kom med riktning mot norr, men kl 1300 kom 46 sånglärkor och sträckte ut, de höll kurs från Schäferidalen ut över havet något söder om Ven. Högt. De fortsatte ut, trots att de över stranden mötte en finkflock som kom med mycket mera sydlig kurs. Se skiss här:

2 ormvråkar kom lågt och gick ut lugnt i riktning mot Ven kl 1215, då det fortfarande rådde gråväder.

Sparvhökarna var ett särskilt kapitel. Inalles över 10 ex sedda. De gick högt mot den grå lugna himlen, (de) tenderade tydligt mot NV. De kom ensamma eller 2 eller 3 tillsammans. Den första gick ut kl 1210, en kråka kom efter och anföll höken, vände in i NV.

2 trädlärkor lyfte vid gödselhögen.

Kl 1230-1300 kom flera grönsiskeflockar med kurs mot norr: ↑
Enstaka gulnäbbade hämplingar, inalles 4 ex. Gråsiskor.

Kl 1315 en stor starflock på över 1000 ex, obeslutsam, hirrade runt på låg höjd, splittrades; de flesta gick norrut i småflockar, men 200 gick mot SV, tycktes dock svänga.

Kl 1320 kastade sig en ny kajflock ner i Hildesborgs park i full fart.

Kl 1310 kom en tredje ormvråk, den gick lågt.

Oerhört intressant att se. OBS kråkans, sparvhökarnas, ormvråkarnas och småfåglarnas ledlinjeberoende. Sparvhökarna gick ut högt och rakt mot V.

Vad är NV-tendensen?

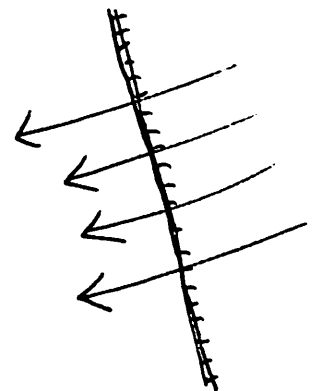
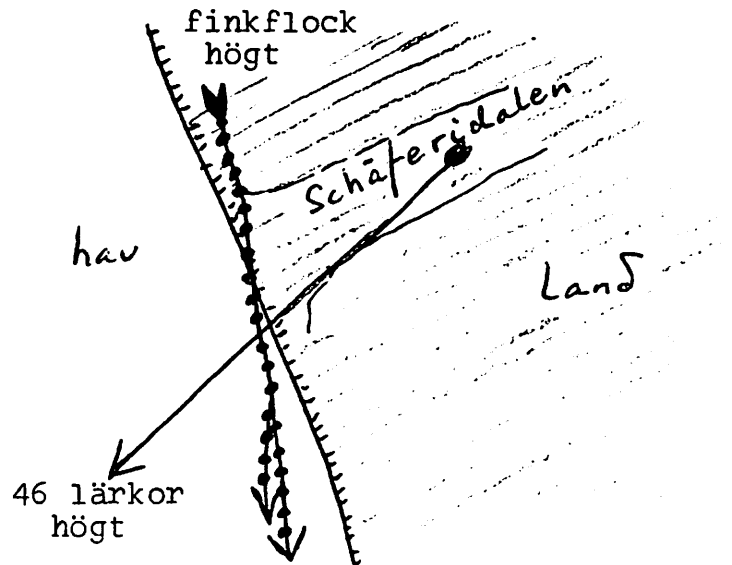
1320 när jag gick hemåt var ej flera kråkor alls att se

1330 kom 25 talgoxar i flock över Hildesborgs ladugård med kurs mot norr och störtade ner i vår trädgård. Där i trädgården fanns gärdsmyg, bofink, bergfink, koltrast.

Gott om taltrast i granet. Några rödvingar. Domherrar de första i höst.

Kl 1305 och 1325 kom vardera en skata mot S: ↓
En längs kusten och en längs tegelbruksvägen. - Fågellivet mattades av just när det blev fint väder. Jag gick in för att skriva dagbok, trots att man väl kunde vänta en del rovfågel. - Kråkornas beteende förklaring till omfånget av kråksträcket i Falsterbo. Även sparvhökarnas villiga utgång mot V anmärkningsvärt, hade säkert samband med att de gick så högt. De kom spritt på många ställen.

Kl 1300 utpräglad bredfrontsträck av kråka, (skiss!) →
vilket också är av intresse.

Forts.

Kommentarer till denna dag:

1. Ett rätt intressant protokoll, men förklaringar och förtydliganden erfordras. Ord inom parentes i renskriften är tillägg, som inte finns i originalet, men f ö är ordvalet praktiskt taget oförändrat.
2. Sträcket av kråka var tydligen alldeles utmärkt, även om tyvärr inga klara siffror anges. Jag hade studerat sträcket flera höstar (1941-45 och i viss mån 1946) i Falsterbo och därvid bl.a. funnit, att därnere passerar mycket fler ormvråkar än kråkor varje höst. En rimlig förklaring, åtminstone en delförklaring, kunde ju vara att kråkor är mindre ledlinjeberoende än ormvråkar. Dagens obsar stödde den åsikten.
3. Visserligen var det tydligt att (även) kråksträcket förtätas längs Skånes västkust, men kråkor som kommer från NO- ONO - O och alltså nalkas kusten under m l m rät vinkel, tycks ju gärna fortsätta rakt ut över Öresund.
4. Jag tyckte mig se en korrelation mellan väderlek och kråksträck: fåglar från NV Skåne bröt upp tidigare än fåglar som suttit i inre och centrala Skåne, eftersom vädret klarnade från V eller NV. Kanske riktigt, men nu är jag inte lika säker på saken, bl.a. eftersom mycket kan ha hänt före kl 1150, när jag började mina observationer.
5. Tydligen gick alla iakttagna sparvhökar ut med starkt västlig riktning; jag säger ju t.o.m. att de "tenderade tydligt mot NV". I Falsterbo hade jag flera gånger sett att rovfåglarnas sträckriktning blev alltmera västlig, ju längre det led på dagen. Vissa dagar kunde stora sträck av vråk m m lämna landet med kurs ungefär VNV, när klockan blivit c 14 eller senare. Hur detta beteende skulle förklaras blev jag inte klar över i Falsterbo, ej heller åren 1948-50; och ännu idag letar jag efter en lösning på gåtan.
6. Det framgår av ordvalet att jag (och flera kolleger) var intresserade av det fenomen som brukade kallas "induktion". Det innebär att vissa fågelindivider och/eller -flockar ändrar sträckriktning, när flockar av artfränder, men ofta även av andra arter, kommer förbi med m.l.m. annorlunda kurs. Även kan rastande fåglar av många arter "induceras" till uppbrott och sträckflykt av individer och/eller flockar, ej enbart av samma arter, som sträcker förbi. Detta är fortfarande ett trevligt studieområde men inte lika uppmärksammat som på 40-talet. Ej minst Gunnar Otterlind var mycket engagerad i sådan "induktionsforskning".
7. OBS uppgifterna om olika småfågelarter, dels sträckriktningarna som ej alltid är lättförklarliga, dels de sedda arterna. Jag är nästan säker på att gulnäbbad hämpling - numera kallad vinterhämpling - har minskat som genomflyttare och vintergäst i Skåne. GRck 1987-01-04.

December 1948.

13

Kortfattade anteckningar från december 1948, funna och
renskrivna 1982-02-09

December utan datum, men åtminstone huvudsakligen före 19 dec.:
Vid Hildesborg mycket mesar: talgoxe, blåmes.

1948-12-19: besök vid Sövde. Intet om resultatet

- 12-24: Lund: bofinkflock i stadsparken, nog 20 ex
- 12-27: Jordberga: bofinkflock i parken vid sockerfabriken, flocken var på över 60 ex varav bara en hona. Råka var allmän i slottsparken, det var uppenbara stannfåglar. (Innebörd: arten häckade i stor koloni i parken, och jag fann det uppenbart att det var just dessa fåglar som stannade kvar på vintern).
- 12-28: Jordberga: bofinkflock kvar. Resa till Lund, såg där-
vid "blåhök, ormvråk, gäss, örn, tornfalk".
- 12-29: (Jordberga:) bofinkflock kvar. 1 sparvhök sedd.
- 12-31: resa Lund-Jordberga. Såg stor flock gäss vid Hyby, däri
minst 5 leucopsis, 200 andra. 1 havsörn Börringe.
3 blåhökar varav 1 hanne ad. Flera ormvråkar, o s v.
På Jordberga gott om talgoxe och blåmes, och råka
var allmän.